

Hållbar kompetensförsörjning, förslag på inriktning av satsningar utifrån kompetensförsörjningsplan med stöd av statliga medel

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Inriktning och satsningar på hållbar kompetensförsörjning ska ske enligt social- och omsorgsförvaltningens förslag.
2. Delfinansiering av satsningarna ska ske med stöd av statliga stimulansmedel.
3. Uppdrag ges till social- och omsorgsdirektören att successivt och senast 2022-12-31 verkställa satsningarna enligt förslag.
4. Uppföljning av genomförandet av satsningarna ska redovisas för äldrenämnden senast 2021-11-30 respektive 2022-05-31.

Ärende

Linköpings Kommun har en långsiktig strategi gällande personal och kompetensförsörjning inom sektorn vård och omsorg. Den är tydliggjord i äldrenämndens personal- och kompetensförsörjningsplan.

För att säkra den långsiktiga strategin för personal och kompetensförsörjning till äldreomsorgssektorn genomförs ett antal utvecklingsinsatser inom ramen för äldrenämndens ansvar och budgetram. Dessa utvecklingsinsatser planeras pågå under åren 2020-2023. Den totala budgeten för 2021 är fördelade på 47 miljoner i statliga medel samt 9 miljoner avsatta inom äldrenämndens budget för kompetensförsörjning.

Denna delrapportering redogör för förslag på inriktningar av satsningar utifrån kompetensförsörjningsplanen. Satsningarna handlar bland annat om att ge möjlighet för anställda att utbilda sig till undersköterskor samt en utökad satsning för undersköterskor att utbilda sig till specialistundersköterska. Förslaget innebär också att uppdragsutbildning köps in för att matcha kompetensutvecklingsbehovet inom äldreomsorgen. Särskild satsning görs för att stärka språkkompetensen hos personalen. Likaså planeras chefsutbildning

för första linjens chefer. Ett nytt grepp är att utförarna ges möjlighet att anställa utbildad personal som under sina första år utbildar sig till undersköterska.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – äldreomsorgslyftet 2021-04-07

Bakgrund

Linköpings kommun har en långsiktig strategi gällande personal och kompetensförsörjning inom sektorn vård och omsorg. Den är tydliggjord i äldrenämndens personal och kompetensförsörjningsplan. Den långsiktiga strategin baseras på den utveckling kommunen ser av framtidens vård och omsorgsbehov och det krav utvecklingen ställer på personal och bemanning. Främst avser kraven omställning till en alltmer avancerad vård i våra särskilda boenden och i hemmet, kombinerat med att hemsjukvården kommer bli allt mer avancerad. Detta ställer stora krav på att rätt kompetens utför rätt insatser för att säkra kvaliteten och patientsäkerheten. Äldreomsorgens verksamheter behöver därför utvecklas genom tillgång till personal med lämplig utbildning och erfarenhet för den omvårdnad som skall ges.

Med ett hållbart kompetensförsörjningsperspektiv menas satsningar som förbättrar kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen samt stärker de tidsbegränsat anställdas möjlighet till en varaktig förankring på arbetsmarknaden. Då skapas förutsättningar för att höja kvaliteten på såväl medicinska insatser som på omvårdnad och rehabilitering i särskilt boende och i hemsjukvården.

Strategin i personal och kompetensförsörjningsplanen är utgångspunkt för utformningen av avtal, uppdrag och villkor med sektorns utförare och det är ett pågående arbete att låta strategin genomsyra de nya avtal som tecknas i takt med att gamla avtal går ut. Strategin kan sammanfattas i följande punkter;

- Den framtida kompetensförsörjningen ska baseras på utvecklingen av en nära specialiserad vård
- Yrkesrollen undersköterska bör vara den lägsta utbildningsnivån och grunden för omvårdnadsarbetet
- Kompetensutveckling av tillsvidareanställda ska prioriteras
- Effektivare utbildningsmöjligheter ska erbjudas
- Fler specialistundersköterskor ska utbildas
- Tydliga kompetens- och karriärsutvecklingsmodeller ska införas
- Nya yrkeskategorier ska införas

Nuläge och förslag på utvecklingsinsatser

För att säkra den långsiktiga strategin för personal och kompetensförsörjning till äldreomsorgssektorn genomförs ett antal utvecklingsinsatser inom ramen för äldrenämndens ansvar och budgetram. Dessa utvecklingsinsatser planeras pågå under åren 2020-2023 och riktar sig mot hela äldreomsorgens område. Den totala budgeten för dessa insatser 2021 är fördelade på 47 miljoner i statliga medel som finansierar personalkostnader under studietiden samt 9 miljoner

avsätta inom äldrenämndens budget för kompetensförsörjning. Samtliga insatser innefattar både kommunal och privata utförare.

Syfte med statsbidraget för Äldreomsorgslyftet är att höja kompetensen inom vård och omsorg om äldre hos såväl personal som första linjens chefer. Äldreomsorgslyftet ska stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid för att stärka kompetensen hos dem. De statliga medlen får användas för att finansiera personalkostnader för att anställda inom vård och omsorg om äldre ska kunna vara frånvarande på grund av studier. Utbildningar som ger rätt till finansierade personalkostnader är utbildningar till undersköterska, vårdbiträde och annan utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen som har relevans för arbetet med vård och omsorg om äldre enligt Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) eller Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor. Även utbildning inom ramen för yrkeshögskolan som har relevans för arbetet med vård och omsorg om äldre, där den som redan har en undersköterskeutbildning kan få en specialistkompetens, ger rätt till finansierade personalkostnader. Dessa utbildningar kan till exempel ha inriktning mot äldres hälsa och sjukdomar, demens eller palliativ vård. Ledarskapsutbildningar för första linjens chefer inom äldreomsorgen med motsvarande eller liknande kursinnehåll som Socialstyrelsens nationella ledarskapsutbildning för äldreomsorgens chefer ger också rätt till finansierade personalkostnader.

Äldrenämndens avsatta kompetensförsörjningsmedel föreslås användas för att bygga en struktur för hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorgssektorn. Medlen föreslås också användas för att köpa uppdragsutbildningar, ersätta kostnader för språkutbildning, projektledning samt för att vidareutveckla de utbildningsmoduler som finns inom ramen för lärplattformen Evikomp.

Evikomp är ett projekt som till stor del har finansierats av Europeiska socialfonden (ESF). Projektet avslutades sista november 2020, men övergick då samtidigt i ett nytt tvåårigt projekt som heter Evikomp 2.0 med samverkan mellan kommuner, Regioner och Kommunalförbundet Itsam. Projektet arbetar med att höja kompetensen bland ny och befintlig personal inom vård och omsorg med hjälp av arbetsplatslärande. Lärandet för vård- och omsorgspersonalen sker huvudsakligen på arbetsplatsen tillsammans med chef och kollegor. Diskussion, reflektion avseende filmer kopplat till relevanta händelser i vardagen är viktiga komponenter i Evikomp. Modellen innefattar även stöd av ett projektteam och vård- och omsorgslärare.

Strategisk kompetensförsörjning för vård och omsorg

För att klara de utmaningar kommunen står inför gällande vård- och

omsorgssektorn behövs samverka. Sedan 2019 har kommunen byggt en samverkansgrupp ”Strategisk kompetensförsörjning för vård och omsorg” mellan förvaltningarna Kommunledningsförvaltningen, Leanlink, Social- och omsorgsförvaltningen samt Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen. Samverkan sker också med våra utbildnings- och vårdföretag för att gemensamt arbeta för att stärka kompetensen i vård och omsorg. Grunden för arbetet sker bland annat inom ramen för Vård- och omsorgscollege. För att erbjuda kompetensutveckling inom ramen för Äldreomsorgslyftet och Linköpingslyftet har en projektorganisation byggts upp. Organisationen för hållbar kompetensförsörjning behöver förstärkas både på förvaltningsledningsnivå och hos den kommunala utföraren för att kommande års satsningar ska komma tillstånd.

Den förvaltningsövergripande projektorganisationen för Äldreomsorgs- och Linköpingslyftet består sedan tidigare av representant från utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen, ansvarig från HR-staben KLF och representant från social- och omsorgsförvaltningen. Nätverket för hållbar kompetensförsörjning behöver stärkas med ansvarig hos Leanlink och förstärkt resurs på social- och omsorgsförvaltningen.

Förslag på inriktning och satsningar för hållbar kompetensförsörjning

Nedan görs en kort beskrivning av förslag på satsningar utifrån kompetensförsörjningsplanen och förutsättningarna för statsbidraget. Kostnaderna för satsningarna är svårberäknade utifrån att större delen av avsatta medel är avsedda för att ersätta studietid. I tabell nedan beräknas en medarbetare i äldreomsorgen kosta ca 400 000 kr per år. Hur medlen används är avhängigt antal medarbetare som motiveras att delta och som kan lösgöras från arbetsplatsen för att delta. Pandemin kan påverka i vilken omfattning medarbetare kan vara frånvarande från ordinarie arbetsuppgifter. Erfarenheter från tidigare år visar att medlen inte kunnat förbrukas. Beräkningen nedan är gjord på helår och beräknas därmed inrymmas inom budget. Möjligheten att använda de statliga medlen planeras att fördelas både till kommunal utförare och privata utförare utifrån behov. Dialog har förts med utförare kring behov av utbildningsinsatser och genomförande.

Aktivitet och nuläge (ca budget)	Vad och omfattning på finansiering från äldrenämnden	Vad och omfattning på finansiering från statliga medel
Linköpingslyftet/äldreomsorgslyftet Det s.k Linköpingslyftet är etablerat. Linköpingslyftet är en kombination av det statliga äldreomsorgslyftet och	Utifrån överenskommelsen med kommunal finansieras Leanlinks redan tillsvidare	Statliga medel ersätter studietid.

<p>äldrenämndens egna satsningar på höjd kvalitet inom äldreomsorgen. Linköpingslyftet syftar till att vidareutveckla timavlönad personal samt fast anställd personal till undersköterska/vårdbiträde på arbetstid och ge ersättning till utförare för studietiden.</p> <p>Under 2020-2021 är hittills 46 antagna till studier. Antagning sker löpande efter att arbetsgivaren anmäler medarbetare till kartläggningssamtal.</p>	<p>anställdas studietid av äldrenämnden.</p>	<p>15-20 mnkr motsvarar lönekostnader för 40-60 heltidsstuderande.</p>
<p>Språksatsningar</p> <p>Flera typer av satsningar görs för att kompetensutveckla i svenska språket. Individuella anpassningar behöver göras.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentationsutbildning och utveckling av yrkessvenska under tre dagar Erbjudande om formell utbildning i svenska språket på betald arbetstid med finansiering av studietiden startar upp under våren 2021 och 2022. • Erbjudande med kombinationsutbildning i svenska/undersköterska startar upp under våren 2021. • Språkombudsutbildning 	<p>Äldrenämnden står vid behov för utbildningskostnaden samt lönekostnad vid språkstudier. Dokumentationsutbildning ca 0,5 mnkr. Språkombudsutbildning ca 150 000 kr.</p>	<p>Statliga medel ersätter lönekostnader för studier på dokumentationsutbildning och yrkeskurser ca 3 mnkr.</p>
<p>Specialistundersköterskor</p> <p>Erbjudande till undersköterskor att läsa YH-utbildning till specialistundersköterska för sektorn startar hösten 2021 och pågår tom våren 2023.</p>	<p>Äldrenämnden finansierar uppdragsutbildning vid behov ca 2 mnkr.</p>	<p>Statliga medel ersätter studietid ca 2 mnkr.</p>
<p>Personer anställs och utbildas till undersköterska</p> <p>Starta utbildning till undersköterska riktad till de med arbetslivserfarenhet från en närliggande servicebransch kommer att erbjudas sektorn med start hösten 2021. Omfattningen är 30-40 platser. Syftet är att proaktivt satsa på en höjd kompetensförsörjning av undersköterskor till Linköpings Kommuns verksamheter.</p>	<p>Äldrenämnden finansierar utbildningen ca 3 mnkr.</p>	<p>Statliga medel ersätter studietid ca 17 mnkr.</p>
<p>Vård och omsorgschefer</p> <p>Utbildning för vård och omsorgschefer.</p>	<p>Vid behov finansierar äldrenämnden uppdragsutbildning ca 1 mnkr.</p>	<p>Statliga medel ersätter studietid ca 1 mnkr.</p>
<p>Kurser nationella yrkespaketet vård och omsorg</p>		<p>Statliga medel ersätter deltagarnas studietid för yrkeskurser ca 1 mnkr.</p>

Erbjuda personal att läsa kurser från nationella yrkespaketet vård och omsorg. Ansökan till kurser görs via komvux.		
Utbildning utifrån de nationella riktlinjerna demensvård Möta verksamheternas omställning till demensplatser och för att stärka personals kompetens inom demens. Exempelvis genom utveckling av samverkan mellan lärplattformen Evikomp och demenscenter.	Vid behov finansierar äldrenämnden utbildning.	Oklart om statliga medel ersätter studietid ca 3 mnkr.
Projektledare och administratör Resursförstärkning för att förverkliga kompetensutvecklingsåtgärder. Resurs till social- och omsorgsförvaltningen för sektorsövergripande kompetensförsörjningsfrågor. Resurs till Leanlink för riktade kompetensåtgärder. Resurs till privata utförare för riktade kompetensåtgärder.	Äldrenämnden finansierar projektledare och administratör ca 2,3 mnkr.	

Ekonomiska konsekvenser

För äldrenämnden härleds den externa finansieringen till det statligt finansierade Äldreomsorgslyftet som tillförs medel för 2021 med 47 miljoner och förväntas tillföras lika mycket 2022. Inom äldrenämnden finns också en budget för kompetensutveckling för sektorn om 3,5 miljoner som har utökats till 9 mkr 2021 riktat till kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Den externa finansieringen tillsammans med de egna avsatta medlen för sektorns kompetensutveckling, som återfinns inom äldrenämndens budgetram, bedöms vara tillräckliga för de åtgärder som pågår och föreslås.

Kommunala mål

Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum

Attraktiv arbetsgivare och Hållbar kompetensförsörjning

Samråd

Samråd har skett med utförardirektören, utbildnings- och arbetsmarknadsdirektören som tillstyrker förslag till beslut.

Uppföljning och utvärdering

Social och omsorgsförvaltningen föreslår att social och omsorgsdirektören ges i uppdrag att återkomma till äldrenämnden med redovisning av verkställigheten av de föreslagna åtgärderna senast 2021-11-30 och 2022-05-31.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

MBL-information har skett löpande. Förhandling är inte påkallad.
Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
[Klicka här för att ange text.](#)